ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਉਤਪਾਦ ਵਿਪਣਨ ਕਮੇਟੀ

ਬੈਂਗਲੋਰ

ਬਨਾਮ

ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1345-1346 ਦੇ 2022)

ਮਾਰਚ 22, 2022

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਬੀ. ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013: ਧਾਰਾ 24(2) – ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅੰਤ – ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣਾ – ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ, ਭੂਮੀ ਮਾਲਕ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਹਿ ਸਕਣ ਕਿ ਕੋਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਭੂਮੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਰਿਹਾ – ਭੂਮੀ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ।

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 – ਆਰ.14 ਆਰ. 2 – ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ – ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉੱਤੇ ਬੋਝ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਨਿਰਣੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ ਪਵੇਗਾ – ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਕਈ ਮੁੱਦੇ/ਆਧਾਰ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਮੁਕ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਈ ਮੁੱਦੇ/ਆਧਾਰ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰਾਹਤਾਂ ਜੋ ਕਿ (ਐਕਟ 1894 ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ) ਸਨ, ਮੁੱਖ ਰਾਹਤਾਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ/ਆਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਹਤਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਰਾਹਤ/ਆਧਾਰ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਮੁਕ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ/ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ

ਕੋਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਣ। [ਪੈਰਾ 8.2]

ਨੁਸਲੀ ਨੇਵਿਲ ਵਾਡੀਆ ਬਨਾਮ ਆਈਵਰੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ & ਹੋਰ, (2020) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 557 : [2019] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 795 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2. ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਮਾਮਲੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਲੈਪਸ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰੋਕ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ/ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਕਿ ਕੋਈ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਖਿਲਾਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9]

ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ & ਓਰਸ.,
(2020) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 129 : [2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 – ਫੈਸਲਾ.

ਪੁਣੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਹਰਕਚੰਦ ਮਿਸਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 183 : [2014] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 783 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

ਕੇਸ ਲਾ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਫੈਸਲਾ ਪੈਰਾ 4.7 [2019] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 795 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਪੈਰਾ 8.3 [2014] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 783 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 9

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1345-1346 ਦੇ 2022.

ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 13.09.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਡਬਲਿਊ.ਏ. ਨੰਬਰ 1732 ਦੇ 2014 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 28.06.2019 ਦੇ ਆਰ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 539 ਦੇ 2017 ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼.

ਨਾਲ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1347-1374 ਦੇ 2022.

ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋ., ਡਾ. ਨੰਦਾ ਕਿਸ਼ੋਰ, ਟੀ. ਐਸ. ਸਬਰੀਸ਼, ਵਿਸ਼ਨੂ ਉੰਨੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਮਿਸ. ਅੰਕਿਤਾ ਗੁਪਤਾ, ਮਿਸ. ਮਨਾਲੀ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਐਡਵੋ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ.

ਸੀ. ਯੂ. ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋ., ਵੀ. ਐਨ. ਰਾਘੁਪਤੀ, ਮੁਹੰਮਦ ਅਪਜਲ ਅੰਸਾਰੀ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਵੇਨੁਗੋਪਾਲ, ਮਿਸ. ਸੁਰੇਖਾ ਰਾਮਨ, ਅਖਿਲ ਅਬਰਾਹਮ ਰੌਇ, ਵਿਜੇ ਵਾਲਸਨ ਲਈ ਮੈਸਰਜ ਕੇ. ਜੇ. ਜੌਨ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ, ਐਡਵੋ. ਜਵਾਬਦੇਹ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮ੍ਰ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਚੂੰਕਿ ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਮ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਇੱਕੋ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਇਸ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕੱਠੀਆਂ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਉਤਪਾਦਨ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਕਮੇਟੀ, ਬੈਂਗਲੋਰ (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਏਪੀਐਮਸੀ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਵੱਲੋਂ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲੈਂਡਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ 2013 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀਤਾ ਵਿੱਚ ਲੈਂਡ ਅਕੁਆਇਜ਼ੀਸ਼ਨ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਐਕਟ, 2013 ("ਐਕਟ, 2013" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) ਅਧੀਨ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਏਪੀਐਮਸੀ, ਬੈਂਗਲੋਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

3. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤੱਥਾਂ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

3.1 ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲੈਂਡਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਖਰੀਦ ਜਮਨਾਲਾਲ ਬਜਾਜ ਸੇਵਾ ਟਰੱਸਟ (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ "ਟਰੱਸਟ") ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ 172 ਏਕੜ 22 ਗੁੰਟਾ ਲੈਂਡ ਦੀ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਖਰੀਦ ਵੀ ਉਸੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 – ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ 104 ਏਕੜ 5 ਗੁੰਟਾ ਲੈਂਡ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਖਰੀਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ (3 ਏਕੜ 34 ਗੁੰਟਾ ਲੈਂਡ)।

3.2 ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਖਰੀਦ ਸਬੰਧੀ ਤੱਥਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

172 ਏਕੜ 22 ਗੁੰਟਾ (ਪਹਿਲੀ ਖਰੀਦ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ

3.2.1 ਕਿ ਲੈਂਡ ਅਕੁਆਇਜ਼ੀਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1894 ("ਐਕਟ, 1894" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(1) ਅਧੀਨ 03.09.1994 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀਗਨਦਕਾਵਲ ਪਿੰਡ, ਯਸ਼ਵੰਤਪੁਰਾ ਹੋਬਲੀ, ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਇੱਥੇ – ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ 172 ਏਕੜ 22 ਗੁੰਟਾ ਲੈਂਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਗਾ ਮਾਰਕੀਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਏਪੀਐਮਸੀ, ਬੈਂਗਲੋਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3.2.2 ਇੱਕ ਰਾਜਾਜੀਨਗਰ ਹਾਉਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 4(1) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 28988/1994 ਦੁਆਰਾ। ਇਹ ਕੇਸ ਉਸ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਏਪੀਐਮਸੀ ਲਈ। ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿਨਾਂਕ 23.12.1995 ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

3.3.3 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ/ਐਲਾਨ 10.10.1996 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 13.10.1996 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 172 ਏਕੜ 22 ਗੁੰਟਾਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 12.08.1998 ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਰਾਫਟ ਅਵਾਰਡ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

3.3.4 ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਏਪੀਐਮਸੀ ਨੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੀ ਲਗਭਗ ਲਾਗਤ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ 19.08.1998 ਨੂੰ ਰੁਪਏ 9,14,14,873/- ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੇ।

3.3.5 ਐਸਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਰਾਜਾਜੀਨਗਰ ਹਾਉਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀਗਨਦਾਦਕਵਾਲ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ 172.50 ਏਕੜ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ

ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਨੰਬਰ ਸੀ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 6880/1997। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਥਗਨ ਦਾ ਇੱਕ ਇਕਪਾਸ਼ੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦਿਨਾਂਕ 16.09.1998 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 4 – ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3884/1998 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦਿਨਾਂਕ 08.02.1999 ਦੁਆਰਾ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਣ ਦੇ ਸਥਗਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

(ਦੂਜੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 104 ਏਕੜ 5 ਗੁੰਟਾਸ)

3.4 ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 17(4) ਅਧੀਨ, ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ 13.04.1999 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਯੇਸ਼ਵੰਤਪੁਰਾ ਹੋਬਲੀ, ਬੈਂਗਲੌਰ ਉੱਤਰੀ ਤਾਲੂਕਾ, ਹੇਰੋਹੱਲੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 4 – ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ 104 ਏਕੜ 5 ਗੁੰਟਾਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਏਪੀਐਮਸੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਮੇਗਾ ਮਾਰਕੀਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਧਾਰਾ 4(1) ਅਧੀਨ 13.04.1999 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ 104 ਏਕੜ 5 ਗੁੰਟਾਸ ਵਿੱਚੋਂ 100 ਏਕੜ 11 ਗੁੰਟਾਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 6(1) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 17(1) ਤੋਂ 17(4) ਤੱਕ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 3 ਏਕੜ 34 ਗੁੰਟਾਸ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਨੂੰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਧਾਰਾ 5A ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

3.4.1 ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਨੀਦਮ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਉਕਤ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 708/2000 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਰੇਹੱਲੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 100 ਏਕੜ 5 ਗੁੰਟਾਸ ਵਿੱਚੋਂ 35 ਏਕੜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਣ ਦੇ ਸਥਗਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

3.4.2 ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 4 – ਟਰੱਸਟ – ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਹੀਰੇਹੱਲੀ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਬੰਧੀ 13.04.1999 ਅਤੇ 26.10.1999 ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 37140/2000 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

3.4.3 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੀਰੇਹੱਲੀ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ 65 ਏਕੜ 19 ਗੁੰਟਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਯਾਦਵਾਸਤ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 06.10.2000 ਨੂੰ ਏਪੀਐਮਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

3.4.4 ਰਾਜ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਐਸ.ਐਲ.ਏ.ਓ.) ਦੁਆਰਾ 22.05.2002 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ 26.10.1999 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ 100 ਏਕੜ 11 ਗੁੰਟਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 4 – ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ 34 ਏਕੜ 14 ਗੁੰਟਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਫੁੱਟ ਖ਼ਰਾਬ ਵਜੋਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਨੀਦਮ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ 35 ਏਕੜ ਨੂੰ ਵੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਹੇਠ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 4 – ਟਰੱਸਟ – ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1/2003 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੰਬਿਤ ਹੈ।

3.5 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 4 – ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3884/1998 172 ਏਕੜ 22 ਗੁੰਟਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 37140-37146/2000 100 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 708/2000 ਵਿਸ਼ਵਨੀਦਮ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ (ਭਾਗ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

3.6 ਸਾਰੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿਆਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਏਪੀਐਮਸੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

3.7 ਕਿ ਏਪੀਐਮਸੀ ਨੇ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 37140/2000 ਵਿੱਚ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 01/2007 ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਏਪੀਐਮਸੀ ਨੂੰ 65 ਏਕੜ 11 ਗੁੰਟਾ ਵਿੱਚੋਂ 9 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਬੀ.ਡੀ.ਏ.) ਅਤੇ 4 ਏਕੜ ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ (ਬੀ.ਡਬਲਿਊ.ਐਸ.ਐਸ.ਬੀ.) ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਿ 21.03.2007 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਉਕਤ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 01/2007 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਏਪੀਐਮਸੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ।

3.8 ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 4 – ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬੈਂਗਲੋਰ ਐਨ. ਤਾਲੁਕਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਸੁਧਾਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਲੰਬਿਤ ਸਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਅਤੇ ਏਪੀਐਮਸੀ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਕਰਨਾਟਕ ਜ਼ਮੀਨ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ (ਕੇ.ਐਲ.ਆਰ. ਐਕਟ) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਕੇ.ਐਲ.ਆਰ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਉਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਵੱਸ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਚੂੰਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਸੁਧਾਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲੰਬਿਤ ਸਨ, ਇਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 21.03.2007 ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ LRF 2099/ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। 74-75 KLR ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66 ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ।

3.9 ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੈਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 21.03.2007 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏਪੀਐਮਸੀ ਨੂੰ ਬੀਡੀ ਨੂੰ 9 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਬੀਡਬਲਿਊਐਸਐਸਬੀ ਨੂੰ 4 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1011/2007 ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੈਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕੁਝ ਸਾਥੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ 28.06.2012 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੈਤੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਜੁੜੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅੰਤਰਿਮ ਰੋਕ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

3.10 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏਪੀਐਮਸੀ ਨੇ ਆਈਏ ਨੰਬਰ 03/2008 ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 65 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਕੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 12.02.2009 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏਪੀਐਮਸੀ ਨੇ ਬਾੜਲਾਗੀ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਜ਼ਮੀਨ ਸੁਧਾਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ

3.11 ਜ਼ਮੀਨ ਸੁਧਾਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਨੇ 12.01.2010 ਨੂੰ ਕੇਐਲਆਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 4 – ਟ੍ਰੱਸਟ ਦੀ 213 ਏਕੜ 20 ਗੁੰਟਾ ਜ਼ਮੀਨ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ।

3.11.1 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4311/2010 ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 24.03.2014 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

3.11.2 ਰੀਮਾਂਡ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 22.09.2015 ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਐਲਾਨਿਆ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 4 – ਟ੍ਰੱਸਟ ਦੀ 265 ਏਕੜ 24 ਗੁੰਟਾ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ। ਉਕਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ 22.09.2015 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ... ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 02.05.2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ 22.09.2015 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ

ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

3.11.3 ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 28.11.2017 ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਐਲਾਨਿਆ ਕਿ 354 ਏਕੜ 10 ਗੁੰਟਾ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਧੂ ਸੀ। 28.11.2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮੁੜ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 55344/2017 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। 30.06.2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ 28.11.2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 30.06.2021 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 55344/2017 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਰਾਜ ਨੇ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ W.A. ਨੰਬਰ 1089/21 ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਲੰਬਿਤ ਹੈ।

3.12 ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ W.P. ਨੰਬਰ 3884/1998 (172 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ), W.P. ਨੰਬਰ 37140-37146/2000 (100 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ W.P. ਨੰਬਰ 708/2000 ਅਤੇ 19579-19585/2001, ਨੂੰ ਇੱਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ 2013 ਦਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੇ 24.02.2014 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ।

d. ਕਿ ਕੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ e. ਕਿ ਕੀ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਕ ਗਈ ਹੈ।

3.14 ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ, 1894 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

3.15 ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 24.06.2014 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਏਪੀਐਮਸੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਲਿਖਤੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਕੀਤਾ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਕਤ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਐਲਾਨਿਆ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਬੈਂਗਲੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

3.16 ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਲਿਖਤੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1732/2014 ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਥੀ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਏਪੀਐਮਸੀ, ਬੈਂਗਲੋਰ, ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਕੀਤਾ ਹੈ।

4. ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਏਪੀਐਮਸੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

4.1 ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ 172 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਇਨਾਮ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਟੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

4.2 ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ 100 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੀਰੇਹੱਲੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 65 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇਨਾਮ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੋਰ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ...

ਜਵਾਬੀ – ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੇ 2.37 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕੱਢੇ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

4.3 ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ 172 ਏਕੜ ਦੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਤੇ 100 ਏਕੜ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਕੀ 35 ਏਕੜ ਲਈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਟੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(1)(ਅ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਟੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਚਲਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਪਵੇਗਾ।

4.4 ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਸ ਮੁਲਾਹਿਜੇ ਬਾਰੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਏਪੀਐਮਸੀ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਔਚਿਤਯ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਸਬੰਧੀ ਕੇਐਲਆਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਟ੍ਰੱਸਟ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ/ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

4.5 ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 65 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ 80% ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਨੁਪਾਲਣ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

4.6 ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 6 ਅਧੀਨ 172 ਏਕੜ ਅਤੇ 100 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1894 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

4.7 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜੋ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਨੋਹਰਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2020) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 129, ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣਾਂ ਦੇ ਲੈਪਸ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

4.8 ਐਪੀਐਮਸੀ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਅਧਿਵਕਤਾ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਅਤੇ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਐਕਟ, 1894 ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣਾਂ 'ਤੇ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ,

ਇਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 6 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦਲੀਲ/ਮੁੱਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਭੇਜਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਹੋਰ ਉੱਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਅਧਿਵਕਤਾ ਅਤੇ ਸੀ.ਯੂ. ਸਿੰਘ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਅਧਿਵਕਤਾ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬੀ – ਟਰੱਸਟ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

5. ਵੀ.ਐਨ. ਰਾਘੁਪਤੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੇ ਐਪੀਐਮਸੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1089/21 ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਮੁੜ ਭੇਜਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵਲੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ।

6. ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੀ.ਯੂ. ਸਿੰਘ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਅਧਿਵਕਤਾ ਵਲੋਂ ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬੀ – ਟਰੱਸਟ – ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ – ਟਰੱਸਟ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਸ਼ਰਮ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ – ਟਰੱਸਟ ਇਕ ਸਧਾਰਣ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਸਾਲ 1960 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 1960 ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

6.1 ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ/ਏ.ਪੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਭੂਮੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਤਦਨੁਸਾਰ, ਭੂਮੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਲੈਪਸ ਹੋਣ ਦੇਣ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਕੀਤਾ ਹੈ।

6.2 ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਜੋ ਜਵਾਬੀ – ਟ੍ਰੱਸਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੇ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ 172 ਏਕੜ ਅਤੇ 100 ਏਕੜ ਭੂਮੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਕਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 6 ਅਧੀਨ ਦੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਹ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਜੋ ਇਸ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਉਹ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮਾਮਲਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਭੇਜਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

6.3 ਹੁਣ ਜਿਹੜਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਜੋ ਜਵਾਬੀ – ਟ੍ਰੱਸਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ

ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਉਸ ਨੇ ਦਾਸਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਅਤੇ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੀ ਸਹੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਦਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

7. ਅਸੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬਾਈ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

ਬੈਂਗਲੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ & ਹੋਰ [ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

8. ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕ ਦੁਆਰਾ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3884 ਦੇ 1998 ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਬੰਧ 172 ਏਕੜ 22 ਗੁੰਟਾਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨਾਲ ਸੀ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3884 ਦੇ 1998 ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਸੀ:-

(i) ਐਲਾਨ ਕਰੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਕਿ 3.9.1994 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਗਜ਼ਟ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਨੈਕਸਚਰ-ਏ ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹੈ, ਉਹ ਲੈਂਡ ਅਕੁਆਇਜ਼ੀਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11ਏ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

(ii) ਇੱਕ ਰਿਟ ਆਫ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਨੈਕਸਚਰ-ਏ, ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਐਲ.ਏ.ਕਿਊ (2) ਐਸ.ਆਰ/32/94-95 ਮਿਤੀ 2.9.1994 ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ 3.9.1994 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਅਨੈਕਸਚਰ ਅੰਤਿਮ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਆਰ.ਡੀ.ਡੀ 21 ਐਲ.ਏ.ਕਿਊ 96 ਮਿਤੀ 10.10.1996 ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ 31.10.1996 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ।

ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ – ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲੈਂਡ ਅਕੁਆਇਜ਼ੀਸ਼ਨ, ਰਿਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।

(ii) ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ 29.04.1999 ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਓ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੈਕਸਚਰ-ਡੀ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

8.2 ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਮ ਬਿੰਦੂ ਤੈਅ ਕੀਤੇ: -

a. ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਰਨਾਟਕ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਬੈਂਗਲੋਰ ਉੱਤਰ ਤਾਲੂਕਾ ਦੀ ਭੂਮੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਤਿਰਿਕਤ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਇਥੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

b. ਕੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਭੂਮੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਏਪੀਐਮਸੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵੈਧ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

c. ਕੀ ਇਸੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਭੂਮੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਐਲਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦਾ ਸੱਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

d. ਕੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭੂਮੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

e. ਕੀ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਮੁਕ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਕਈ ਮੁੱਦੇ/ਆਧਾਰ ਉਠਾਏ ਗਏ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਮੁਕ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਈ ਮੁੱਦੇ/ਆਧਾਰ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੂਲ ਰਾਹਤਾਂ ਜੋ ਕਿ (ਐਕਟ 1894 ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ) ਮੁੱਖ ਰਾਹਤਾਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ/ਆਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਹਤਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਥੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਰਾਹਤ/ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ/ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ, ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਈ ਭੇਜਣਾ।

8.3 ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਰਡਰ 14 ਨਿਯਮ 2 (ਜੋ ਕਿ 01.02.1977 ਤੋਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੁਸਲੀ ਨੇਵਿਲ ਵਾਡੀਆ ਬਨਾਮ ਆਇਵਰੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ & ਓਰਸ, (2020) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 557, ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਰਡਰ 14 ਨਿਯਮ 2(2) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ (i) ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਜਾਂ (ii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਰੋਕ ਨਾਲ, ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਚੋਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਹੁਣ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚੋਲਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਮੰਤਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਯੋਗ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰੀਮਾਂਡ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਹੈ।

8.4 ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਛੋਟਕਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਨਾਲ, ਇਹ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਬੋਝ ਵਧਾਏਗੀ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨਿਰਣੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰੀਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜਣ ਦੇ ਸਿਵਾਏ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

"365. ਨਤੀਜਤਨ, ਪੁਣੇ ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ [ਪੁਣੇ ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਹਰਕਚੰਦ ਮਿਸਿਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ, (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 183 : (2014) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 274] ਨੂੰ ਇਥੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ [ਪੁਣੇ ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਹਰਕਚੰਦ ਮਿਸਿਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ, (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 183 : (2014) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 274] ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲਾਜੀ ਨਗਰ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ [ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲਾਜੀ ਨਗਰ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਟੀ.ਐਨ.,

(2015) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 353 : (2015) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 298] ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ [ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ, (2018) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 412 : (2018) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 426] ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਕੀ "ਜਾਂ" ਨੂੰ "ਨਾ" ਜਾਂ "ਅਤੇ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ, ਦੇ ਪਹਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ, ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

366. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

366.1. ਧਾਰਾ 24(1)(ਅ) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਪੁਰਸਕਾਰ 1-1-2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

366.2. ਜੇਕਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(1)(ਬੀ) ਅਧੀਨ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

366.3. ਧਾਰਾ 24(2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ "ਜਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ "ਨਾ" ਜਾਂ "ਅਤੇ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਅੰਤ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੀ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

366.4. 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ "ਅਦਾ ਕੀਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਗੈਰ-ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ (ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ, 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਅਧੀਨ ਦਾਇਤਵ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਅਧੀਨ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ (ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ) ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੈਪਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਜੇਕਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੈ, ਤਾਂ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ "ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ" ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ।

366.5. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31(1) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 31(1) ਅਧੀਨ ਰਕਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਦਾਇਤਵ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਧ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਿਆ, ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) ਅਧੀਨ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

366.6. 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(1)(ਬੀ) ਦਾ ਹਿੱਸਾ।

366.7. 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੀ ਖਿੱਚਾਈ ਨਾਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੈਸਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵੇਸਟਿੰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਲੈਪਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।

366.8. ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਲੈਪਸ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਾਕਾਮੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ 2013 ਦਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ 1-1-2014 ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਬਸਿਸਟੈਂਸ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਪਵੇਗਾ।

366.9. 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀਆਂ ਸੰਪੂਰਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵਾਂ ਕਾਰਣ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਧਾਰਾ 24 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਰਥਾਤ 1-1-2014 ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਸਮਾਂ-ਬੱਧ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਿਊਂਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਪੂਰਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲਣ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

10. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਖਰੀਦ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸ੍ਰੀ ਸੀ. ਯੂ. ਸਿੰਘ, ਮਾਣਯੋਗ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ, ਜੋ ਅਸਲ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਾਰਤਾਓਂ - ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਵੱਲੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਂਝਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

11. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਉੱਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਬਿੰਦੂ ਵੀ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਚੂੰਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਯੋਗਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਇਆ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ ਪਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਮੁੜ ਭੇਜਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ 2013 ਦੇ ਐਕਟ, ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣਾਂ ਦੇ ਲੈਪਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

12. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਉੱਤੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਂਝਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ(ਾਂ) ਨੰਬਰ 3884/1998 ਅਤੇ ਨੰਬਰ 37140-37146/2000 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਂਝਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਮੁੜ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਯੋਗਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਉੱਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਮੌਜੂਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ, ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਯੋਗਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ। ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੜ ਭੇਜਣ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੂੰ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੈਪਸ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਿਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1089 ਦੀ 2021 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ 31.12.2022 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਮਹਿੰਦਰ ਯਾਦਵ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate